مجله علوم پزشکی رازی دوره ۳۲، شماره پیوسته ۱۳۸، ۱۰ آذر ۱۴۰۴ https://doi.org/10.47176/rjms.32.138

مقاله پژوهشی

ارزیابی روند عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در رتبه‌بندی تأثیر تایمز بر اساس اهداف توسعه پایدار: یک مطالعه موردی

عسگر آقایی هشجین: دانشیار، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

تینا بیرانوند: دکتری تخصصی، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران

پوریا فرخی: دانشجوی دکتری تخصصی، گروه مدیریت، سیاست‌گذاری و اقتصاد سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران (* نویسنده مسئول)
Pouriafarrokhi73@gmail.com

چکیده

زمینه و هدف: سازمان ملل در سال ۲۰۱۵ جهت مقابله کشورها با چالش‌های امروزی، دستورالعمل اهداف توسعه پایدار را تا سال ۲۰۳۰ معرفی کرد. دانشگاه‌های علوم پزشکی، به همراه سایر موسسات آموزشی نقش مهمی در دستیابی کشورها به اهداف توسعه پایدار دارند. درنتیجه این مطالعه با هدف ارزیابی عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در دستیابی به اهداف توسعه پایدار انجام گرفت .

روش کار: مطالعه موردی حاضر در سال ۱۴۰۲ انجام گرفت. داده‌های مطالعه با استفاده از چک لیست مناسب از پایگاه رسمی موسسه تایمز استخراج شدند. محدودیت زمانی از سال ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۳ تعیین شد. درنهایت تحلیل داده‌ها و ترسیم نمودارها با استفاده از نرم افزار Excel 2023 انجام گرفت.

یافته‌ها: دانشگاه علوم پزشکی ایران درجهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار، در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب در رتبه ۴۱ (نمره ۸۶)، ۵۵ (نمره ۸۸)، ۳۵ (نمره ۹۲/۲)، ۲۰۰–۱۰۱ (نمره ۸۸/۵–۸۲/۱) و ۳۰۰–۲۰۱ (نمره ۸۲/۱–۷۶/۸) جهان قرار گرفته است. دانشگاه علوم پزشکی ایران در طی پنج سال اخیر، همیشه رتبه اول را در بین دانشگاه‌های داخلی کشور کسب کرده است. همچنین سه هدف شماره ۳، ۴ و ۱۰، در مقایسه با سایر اهداف همیشه جزو برترین اهداف و دارای بالاترین نمره بوده¬اند. دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۲۲ در دستیابی به هدف شماره ۳ در رتبه یک جهان قرار گرفته است.

نتیجه‌گیری: دانشگاه علوم پزشکی ایران طی سال‌های مورد بررسی در رتبه‌بندی تأثیر تایمز مبتنی بر اهداف توسعه پایدار، جایگاه مطلوبی در میان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور داشته است. مهم‌ترین نقاط قوت دانشگاه در حوزه‌های سلامت و رفاه، آموزش باکیفیت و کاهش نابرابری‌ها بوده و بهبود همکاری‌های علمی و بین‌المللی و توجه بیشتر به اهداف دارای امتیاز پایین‌تر می‌تواند به ارتقای جایگاه دانشگاه در رتبه‌بندی‌های آینده کمک کند.

کلیدواژه‌ها
دانشگاه علوم پزشکی ایران،
اهداف توسعه پایدار،
ارزیابی عملکرد،
مطالعه موردی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۲۶
تاریخ چاپ: ۱۴۰۴/۰۹/۱۰

تعارض منافع: گزارش نشده است.
منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:
Aghaei Hashjin A, Beyranvand T, Farrokhi P. Evaluation of the Performance of Iran University of Medical Sciences in the Times Higher Education Impact Rankings Based on the Sustainable Development Goals: A Case Study. Razi J Med Sci. 2025(1 Dec);32.138.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the CC BY-NC-SA 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.en).

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 4.0 صورت گرفته است.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]
[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

Razi Journal of Medical Sciences. 2025(1 Dec);32.138. https://doi.org/10.47176/rjms.32.138

Original Article

Evaluation of the Performance of Iran University of Medical Sciences in the Times Higher Education Impact Rankings Based on the Sustainable Development Goals: A Case Study

Asgar Aghaei Hashjin: Department of Health Services Management, School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
Tina Beyranvand: PhD, Department of Health Services Management, School of Health Management and Information Sciences, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
Pouria Farrokhi: PhD Student, Department of Health Management, Policy and Economics, School of Public Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran (* Corresponding Author) Pouriafarrokhi73@gmail.com

Abstract

Background & Aims: In a review of the Millennium Development Goals (MDGs) conducted on September 25, 2015, the United Nations determined the necessity for developing a new guideline. Consequently, a set of Sustainable Development Goals (SDGs) was formulated and introduced as a successor to the Millennium Development Goals. These goals are collectively entitled "Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development," which represents one of the most ambitious and significant global agreements in contemporary history. This guideline, comprising 17 core goals, provides a framework for addressing the world's most crucial challenges, including poverty eradication, economic prosperity, social inclusion, environmental sustainability, peace, and good governance, to achieve these goals in all countries and for all people by 2030. Sustainable development goals include 1. No poverty, 2. Zero hunger, 3. Good health and well-being, 4. Quality education, 5. Gender equality, 6. Clean water and sanitation, 7. Affordable and clean energy, 8. Decent work and economic growth, 9. Industry, innovation and infrastructure, 10- Reduced inequalities, 11. Sustainable cities and communities, 12. Responsible consumption and production, 13. Climate action, 14. Life below water, 15. Life on land, 16. Peace, justice and strong institutions, 17. Partnerships for the goals. In achieving sustainable development goals, educational institutions play a pivotal role. Medical sciences universities, in particular, represent a significant proportion of any country's educational institutions. These institutions are directly associated with the attainment of goals 3 and 4 and indirectly contribute to the achievement of other SDGs. One of the most significant responsibilities of a university is cultivating human capital. Medical sciences universities can contribute to sustainable development by developing human capital through education. This encompasses training healthcare professionals who are capable of providing quality healthcare services, as well as training researchers who can conduct research aimed at addressing health challenges. Additionally, medical sciences universities can generate knowledge through research that can be utilized to address health challenges and contribute to sustainable development. For instance, research can be conducted to develop novel treatments for diseases, enhance healthcare delivery, and promote healthy behaviors. Furthermore, medical sciences universities can enhance capacity by providing training and support to healthcare workers and researchers in low- and middle-income countries. This can assist in strengthening healthcare organizations and improving health outcomes. In Iran, the role of medical sciences universities is of particular significance in achieving the goals of sustainable development. This is due to the unique system that positions these institutions as providers of both medical education and services, with responsibility for the health and well-being of the wider community. Therefore, this study was conducted to evaluate the performance of Iran University of Medical Sciences in achieving sustainable development goals.
Methods: The current case study was conducted in 2023. The data were extracted from the official database of Times Higher Education (THE) using the appropriate checklist. The data extraction checklist encompassed a number of key variables, including the number of universities that participated in the THE ranking according to SDGs, the score attained by Iran University of Medical Sciences in relation to each SDG, the total score achieved by each

Keywords
Iran University of Medical Sciences,
Sustainable development goals,
Performance,
Case study

Received: 18/10/2025
Published: 01/12/2025

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

university, and the ranking of the top 10 universities in the country in the THE ranking based on SDGs. The time frame for the study was defined as 2019-2023. Finally, the data were analyzed and graphs were constructed using Excel 2023 software.

Results: The number of universities participating in the THE ranking to achieve SDGs has increased from 2019 to 2023. In 2019, the total number of universities in the world was 467. By 2023, this figure had risen to 1,591. Additionally, the total number of Iranian universities participating in the Times ranking has increased. In the initial year of the THE Ranking engagement with the SDGs (2019), 12 Iranian universities participated. Iranian universities participating in the THE ranking increased significantly for goal number 3. Eight universities were involved in 2019, while 17 were in 2023. In the years 2019, 2020, 2021, 2022, and 2023, the highest score was, respectively, associated with Goals No.3 (score= 83.5) No.17 (score= 91.9), No.3 (score= 90.9), No.3 (score = 95.6), and No.10 (score = 78.9), while the lowest score was associated with Goals No.15 (score = 30.4), No.9 (score = 52), No.15 (score = 42.9), No.11 (score= 38.4), and No.9 (score= 30.1). The greatest decline in score was observed in Goal 17, with the Iran University of Medical Sciences achieving a score of 69.9 in this goal in 2019. However, by 2023, the score for this goal had decreased to 45.2. Additionally, in comparison to the other goals, the average score for goals 11 and 16 has decreased significantly from 2019 to 2023. Iran University of Medical Sciences demonstrated the most notable increase in score for Goal NO.9, achieving a 30.1 score in 2019 and subsequently raising it to 60.2. To achieve the SDGs, Iran University of Medical Sciences ranked 41st (score= 86), 55th (score= 88), 35th (score= 92.2), 101-200 (score= 82.1-88.5), and 201-300 (score= 76.8-82.1) in the years 2019, 2020, 2021, 2022, and 2023, respectively. Over the past five years, the Iran University of Medical Sciences has consistently ranked first among Iranian universities. Additionally, three of the institution's goals—number 3, 4, and 10—have consistently ranked among the top goals and have achieved the highest scores. In 2022, the university was ranked first in the world for achieving goal number 3.

Conclusion: The findings of this study indicated that Iran University of Medical Sciences maintained a relatively favorable and stable position among medical universities in the country in the Times Higher Education Impact Rankings based on the Sustainable Development Goals during the study period. The observed trends in scores and rankings suggest that the university demonstrated a notable presence and impact across several SDG-related areas within this ranking system. Among the university's main strengths were its favorable performance in areas related to good health and well-being, quality education, and reduced inequalities, reflecting its existing capacities in educational, research, and service activities. In contrast, the decline in scores for certain goals, particularly partnerships, highlights the need for greater attention to expanding scientific and international collaborations, strengthening cross-sectoral interactions, and improving documentation and reporting practices aligned with ranking indicators. Therefore, maintaining and reinforcing current achievements while focusing on areas requiring improvement may contribute to enhancing the university's position in future rankings.

Conflicts of interest: None
Funding: None

Cite this article as:
Aghaei Hashjin A, Beyranvand T, Farrokhi P. Evaluation of the Performance of Iran University of Medical Sciences in the Times Higher Education Impact Rankings Based on the Sustainable Development Goals: A Case Study. Razi J Med Sci. 2025(1 Dec);32.138.

Copyright: ©2024 The Author(s); Published by Iran University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the CC BY-NC-SA 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.en).

*This work is published under CC BY-NC-SA 4.0 licence.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

مقدمه

جهان امروز با چالش‌های بزرگ زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی روبرو است. هزاران نفر در فقر زندگی می‌کنند و نابرابری در درون کشورها در حال افزایش است. بیکاری، خصوصاً در مورد جوانان، به یک نگرانی جدی تبدیل‌شده است. تهدیدهای بهداشت جهانی، بلایای طبیعی، تعارضات فزاینده، افراط‌گرایی و خشونت‌طلبی، تروریسم و بحران‌های مرتبط با زندگی بشر و کوچ اجباری مردم، دستاوردهای چند دهه اخیر علوم و تمدن جوامع را در مسیر توسعه با تناقضی عجیب روبرو ساخته است (۱، ۲). غارت منابع طبیعی و اثرات نامطلوب تخریب محیط‌زیست ازجمله بیابان‌زایی، خشک‌سالی، فرسایش زمین، کمبود آب شیرین و از بین رفتن تنوع زیستی در دریا و خشکی را نیز می‌بایست به فهرست چالش‌های مهم اضافه کرد و لذا واقعیت‌های جهان امروز، حاکی از آن است که کشورها، نمی‌توانند بدون توجه به مسائل توسعه پایدار به حیات سالم و بهینه خود ادامه دهند. به همین دلیل تلاش‌های زیادی در چند دهه اخیر و در سطح بین‌المللی برای حرکت به سمت توسعه پایدار و مقابله با چالش‌های موجود و پیش رو انجام‌شده و این اقدامات همچنان ادامه دارند (۳، ۴).

سازمان ملل پس از بررسی اهداف توسعه هزاره (MDGs)، در ۲۵ سپتامبر ۲۰۱۵ میلادی، تصمیم به توسعه این دستورالعمل گرفت و مجموعه‌ای از اهداف توسعه پایدار (SDGs) را به‌عنوان جانشین اهداف توسعه هزاره تدوین و معرفی کرد. این اهداف با نام "تغییر جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار" می‌باشند (۵، ۶). دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار یکی از بلندپروازانه‌ترین و مهم‌ترین توافقات جهانی در تاریخ معاصر است. این دستورالعمل، با ۱۷ هدف در هسته اصلی خود، راهنمای مقابله با مهم‌ترین چالش‌های جهان است، یعنی پایان دادن به فقر و آوردن رونق اقتصادی، شمول اجتماعی، پایداری محیطی و صلح و حکومت‌داری خوب به همه کشورها و همه مردم تا سال ۲۰۳۰ محسوب می‌گردد (۷، ۸). اهداف توسعه پایدار به ترتیب شامل ۱- نبود فقر، ۲- به صفر رساندن گرسنگی، ۳- سلامت مطلوب و رفاه، ۴- آموزش با کیفیت، ۵- برابری جنسیتی، ۶- آب سالم و تاسیسات بهداشتی، ۷- انرژی پاک و قابل دسترس، ۸- شغل شرافتمندانه و رشد اقتصادی، ۹- صنعت، نوآوری و زیرساخت، ۱۰- کاهش نابرابری، ۱۱- شهرها و جوامع پایدار، ۱۲- تولید و مصرف مسئولانه، ۱۳- اقدام برای اقلیم، ۱۴- زندگی زیر آب، ۱۵- زندگی روی زمین، ۱۶-صلح، عدالت و نهادهای توانمند و ۱۷- مشارکت برای آرمان‌ها می‌باشند (۹، ۱۰).

در دستیابی به اهداف توسعه پایدار، نقش موسسات آموزشی بسیار حائز اهمیت می‌باشد. دانشگاه‌های علوم پزشکی سهم بالایی از موسسات آموزشی را در هر کشوری شامل می‌شوند، این موسسات بطور مستقیم در دستیابی کشورها به اهداف شماره ۳ و ۴ و بصورت غیرمستقیم در دستیابی به سایر اهداف توسعه پایدار نقش مهمی دارند (۱۱). از مهم‌ترین نقش‌ها می‌توان به توسعه سرمایه انسانی اشاره کرد. دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌توانند با توسعه سرمایه انسانی از طریق آموزش‌وپرورش به توسعه پایدار کمک کنند. این شامل آموزش متخصصان مراقبت‌های سلامت است که می‌توانند خدمات مراقبت‌های بهداشتی درمانی باکیفیت ارائه دهند و همچنین آموزش محققانی که می‌توانند تحقیقاتی را برای رسیدگی به چالش‌های بهداشتی انجام دهند (۱۲، ۱۳). همچنین دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌توانند دانشی را از طریق تحقیقات تولید کنند که می‌تواند برای مقابله با چالش‌های بهداشتی و کمک به توسعه پایدار مورداستفاده قرار گیرد. به‌عنوان‌مثال، می‌توان تحقیقاتی را برای توسعه درمان‌های جدید برای بیماری‌ها، بهبود ارائه مراقبت‌های بهداشتی و ترویج رفتارهای سالم انجام داد (۱۴). علاوه براین، دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌توانند با ارائه آموزش و حمایت از کارکنان و محققان مراقبت‌های سلامت در کشورهای کم‌درآمد و متوسط، ظرفیت سازی کنند. این می‌تواند به تقویت سازمان‌های مراقبت‌های بهداشتی درمانی و بهبود نتایج سلامت کمک کند (۱۵). پیرو نقش‌های ذکر شده، دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌توانند با تدوین برنامه‌های توسعه، تلاش‌های خود را جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار هدایت کنند (۱۶).

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

در این راستا، مطالعه Purcell و همکاران نشان داد که دانشگاه‌ها می‌توانند اصول مرتبط با SDGs را در برنامه‌های آموزشی خود ادغام کرده، سواد پایداری را ترویج داده و حس شهروندی جهانی را در میان دانشجویان و اعضای هیئت علمی پرورش دهند (۱۷). همچنین، مطالعه Zaleniene و Pereira نشان داد که دانشگاه‌ها با انجام پژوهش‌های میان‌رشته‌ای، به چالش‌های مربوط به SDGs پرداخته، فناوری‌های نوین را توسعه داده و راهکارهای مبتنی بر شواهد را در اختیار سیاست‌گذاران و جامعه قرار داده‌اند (۱۸). علاوه بر این، نتایج مطالعه Leal Filho و همکاران تاکید دارد که دانشگاه‌ها از طریق همکاری با ذی‌نفعان محلی و جهانی از جمله دولت‌ها، کسب‌وکارها و سازمان‌های غیردولتی، پروژه‌های مرتبط با SDGs را اجرا کرده و تجربیات موفق را به اشتراک گذاشته‌اند (۱۹).

در کشور ایران باتوجه به سیستم منحصر به فرد موجود، نقش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور نسبت به سایر کشورها در رسیدن به اهداف توسعه پایدار بسیار پر رنگ‌تر به نظر می‌رسد، زیرا دانشگاه‌های علوم پزشکی هم آموزش پزشکی و هم ارائه خدمات بهداشتی و درمانی جامعه را بر عهده دارند. دانشگاه‌های علوم پزشکی با پیگیری اهداف توسعه پایدار در مسیر سلامت جامعه که جز رسالت‌های اصلی این مؤسسات هستند گام برمی‌دارند. ازآنجایی‌که اهداف و رسالت اصلی تمامی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور واحد است، دانشگاه علوم پزشکی ایران به‌عنوان نمونه‌ای از دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور که جمعیتی بالغبر هفت درصد جمعیت کشور را تحت پوشش قرار می‌دهد و این جمعیت شامل تنوعی از تمام افراد جامعه است، برای این مطالعه انتخاب گردید. همچنین تاکنون هیچ مطالعه جامعی برای بررسی و ارزیابی عملکرد دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران بر اساس رتبه‌بندی تایمز و اهداف توسعه پایدار انجام نشده است؛ ازاین‌رو پژوهش حاضر با هدف ارزیابی عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در دستیابی به اهداف ۱۷گانه توسعه پایدار سازمان ملل (UN SDGs) و بر پایه اطلاعات رسمی منتشرشده توسط مؤسسه بین‌المللی رتبه‌بندی تایمز طراحی گردید.

روش کار

مطالعه توصیفی حاضر در سال ۱۴۰۲ با هدف بررسی عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در دستیابی به اهداف توسعه پایدار انجام گرفت. تمام داده‌های مورد نیاز مطالعه از پایگاه داده‌ای تایمز به آدرس رسمی https://www.timeshighereducation.com استخراج شدند. بعد از ورود به سایت مورد نظر از قسمت Ranking و سپس انتخاب گزینه Impact Ranking امکان بررسی رتبه دانشگاه‌ها در میزان دستیابی به اهداف توسعه پایدار وجود دارد. در این پایگاه داده‌ای علاوه بر بررسی رتبه دانشگاه‌ها براساس هرکدام از اهداف توسعه پایدار، امکان محدود کردن بررسی رتبه دانشگاه‌ها براساس منطقه/ کشور، حوزه/ موضوع و نام دانشگاه وجود دارد (۲۰). سایت رتبه‌بندی تأثیر آموزش عالی تایمز (THE)، رتبه‌بندی دانشگاه‌ها را در تمامی ۱۷ هدف توسعه پایدار بر اساس آموزش، پژوهش، کیفیت پژوهش، چشم انداز بین المللی و صنعت ارزیابی می‌کند. این رتبه‌بندی، تأثیر دانشگاه‌ها بر جامعه را بر اساس میزان موفقیت آن‌ها در دستیابی به اهداف SDG اندازه‌گیری می‌کند. میزان تاثیر در زمینه‌هایی مانند فقر، نابرابری، تغییرات آب و هوایی، تخریب محیط زیست، صلح و عدالت می‌باشد. موسسه رتبه بندی تایمز، داده‌های موردنیاز را از طریق همکاری بیش از ۲۱۰۰ موسسه از ۱۲۵ کشور و منطقه جمع آوری می‌کند. موسسات آموزشی می‌توانند داده‌های خود را برای هر تعداد از اهداف توسعه پایدار ارسال کنند، اما باید حداقل داده‌های مربوط به چهار هدف را ارائه بدهند. سیستم رتبه بندی تایمز بستری را فراهم می‌کند تا دانشگاه‌ها تلاش‌ها و مشارکت‌های خود را برای دستیابی به آینده‌ای بهتر و پایدارتر به نمایش بگذارند. آنها تفاوت‌هایی را که دانشگاه‌ها در جوامع خود و فراتر از آن ایجاد می‌کنند برجسته می‌سازند.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

داده‌ها با استفاده از چک لیست طراحی شده در نرم افزار اکسل (Microsoft excel 2023) جمع آوری شدند. براساس اجماع نظر تیم پژوهشی، چک لیست استخراج داده‌ها شامل تعداد دانشگاه‌های شرکت کننده در رتبه بندی تایمز براساس اهداف توسعه پایدار، نمره دانشگاه علوم پزشکی ایران در هرکدام از اهداف توسعه پایدار، نمره کل و رتبه ۱۰ دانشگاه برتر کشور در رتبه بندی تایمز براساس اهداف توسعه پایدار، رتبه دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهان براساس پنج هدف ۳، ۴، ۱۰، ۱۳ و ۱۷ و میانگین نمره دانشگاه علوم پزشکی ایران در پنج سال اخیر بود. شایان ذکر است که مطالعه حاضر به‌طور خاص بر پنج هدف توسعه پایدار متمرکز بوده است. این اهداف شامل: هدف شماره ۳ (سلامت مطلوب و رفاه)، هدف شماره ۴ (آموزش باکیفیت)، هدف شماره ۱۰ (کاهش نابرابری‌ها)، هدف شماره ۱۳ (اقدام عاجل برای مقابله با تغییرات اقلیمی) و هدف شماره ۱۷ (مشارکت برای تحقق اهداف) می‌باشند. انتخاب این اهداف به دلیل ارتباط مستقیم یا غیرمستقیم آن‌ها با مأموریت و عملکرد دانشگاه‌های علوم پزشکی انجام گرفت. از طرف دیگر اطلاعات مربوط به این اهداف از سال اول فعالیت رتبه بندی تایمز بر روی اهدف توسعه پایدار (از سال ۲۰۱۹) گزارش شده‌اند. محدودیت زمانی برای بررسی عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران از سال ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۳ تعیین شد. درنهایت تحلیل داده‌ها و ترسیم نمودارها با استفاده از نرم افزار Excel 2023 انجام گرفت.

یافته‌ها

بر اساس نتایج مطالعه، تعداد دانشگاه‌های شرکت‌کننده در رتبه‌بندی تایمز با هدف میزان دستیابی به هدف توسعه پایدار، از سال ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۳ روند افزایشی داشته است. در سال ۲۰۱۹ تعداد کل دانشگاه‌هایی که مستندات خود را برای موسسه بین المللی تایمز ارسال کرده‌اند برابر با ۴۶۷ بوده است به‌طوری‌که تعداد این دانشگاه‌ها در سال ۲۰۲۳ به ۱۵۹۱ رسیده است. همچنین، تعداد کل دانشگاه‌های ایرانی شرکت‌کننده در رتبه‌بندی تایمز روند افزایشی داشته است در اولین سال فعالیت موسسه رتبه‌بندی بین‌المللی تایمز در حوزه اهداف توسعه پایدار (سال ۲۰۱۹)، تعداد ۱۲ دانشگاه از کشور ایران شرکت داشتند. از بین اهداف موردنظر، بیشترین تغییر در تعداد دانشگاه‌های شرکت‌کننده ایرانی در رتبه‌بندی موسسه عالی تایمز مربوط به هدف شماره ۳ بوده است

جدول ۱- تعداد دانشگاه‌های شرکت کننده در رتبه بندی تایمز براساس اهداف توسعه پایدار در جهان و کشور ایران

	اهداف	سال				
		۲۰۱۹	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳
جهان	سلامت مطلوب و رفاه	۴۲۴	۶۲۱	۸۷۱	۱۱۰۱	۱۲۱۸
	آموزش باکیفیت	۴۵۸	۶۷۷	۹۶۵	۱۱۸۰	۱۳۰۴
	کاهش نابرابری‌ها	۲۷۸	۴۵۹	۶۶۹	۷۹۶	۹۰۱
	مقابله با تغییرات اقلیمی	۲۶۱	۳۷۷	۵۶۶	۶۷۴	۷۳۵
	مشارکت برای تحقق اهداف	۴۹۰	۸۰۸	۱۱۵۴	۱۴۴۱	۱۶۲۵
	کل	۴۶۷	۷۶۸	۱۱۱۷	۱۴۱۰	۱۵۹۱
ایران	سلامت مطلوب و رفاه	۸	۱۰	۱۷	۲۱	۱۷
	آموزش باکیفیت	۱۳	۱۴	۲۸	۲۳	۱۹
	کاهش نابرابری‌ها	۶	۹	۱۵	۱۵	۱۳
	مقابله با تغییرات اقلیمی	۶	۹	۱۹	۱۷	۱۳
	مشارکت برای تحقق اهداف	۱۳	۱۷	۲۸	۲۹	۲۱
	کل	۱۲	۱۷	۲۷	۲۷	۲۰

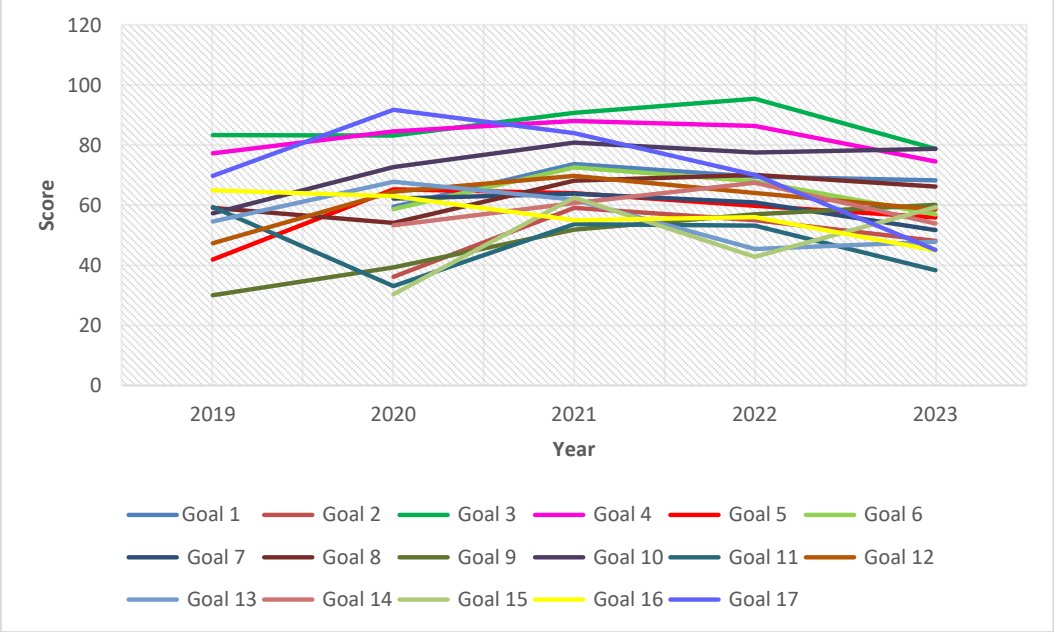
[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

به‌طوری‌که در سال ۲۰۱۹ تعداد ۸ دانشگاه و در سال ۲۰۲۳ تعداد ۱۷ دانشگاه در رتبه‌بندی مربوط به این هدف شرکت داشته‌اند (جدول ۱).

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده برای دانشگاه علوم پزشکی ایران، در سال ۲۰۱۹ برای اهداف شماره ۱، ۲، ۶، ۷، ۱۴ و ۱۵ نمره‌ای گزارش نشده است. در سال ۲۰۱۹ از بین اهداف گزارش شده، بالاترین میانگین نمره مربوط به هدف ۳ (۸۳/۵ از ۱۰۰) و پایین‌ترین نمره مربوط به هدف ۹ (۳۰/۱) بوده است. همچنین برای سال‌های ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب بالاترین نمره مربوط به اهداف شماره ۱۷ (۹۱/۹)، شماره ۳ (۹۰/۹)، شماره ۳ (۹۵/۶) و شماره ۱۰ (۷۸/۹) بوده و پایین‌ترین نمره مربوط به اهداف شماره ۱۵ (۳۰/۴)، شماره ۹ (۵۲)، شماره ۱۵ (۴۲/۹) و شماره ۱۱ (نمره ۳۸/۴) بوده است. همچنین در بررسی بیشتر می‌توان گفت که بیشترین افت نمره را هدف ۱۷ داشته است به‌طوری‌که دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۱۹ در این هدف نمره ۶۹/۹ را کسب کرده است ولی در سال ۲۰۲۳ نمره این هدف به ۴۵/۲ کاهش یافته است. همچنین اهداف شماره ۱۱ و ۱۶ در مقایسه با سایر اهداف میانگین نمره آن‌ها از سال ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۳ کاهش زیادی داشته است. دانشگاه علوم پزشکی ایران بیشترین افزایش نمره را برای هدف شماره ۹ داشته است و توانسته که نمره این هدف در سال ۲۰۱۹ که ۳۰/۱ بوده است را به ۶۰/۲ افزایش دهد (نمودار ۱).

براساس جدول شماره ۲ که نمره کل و رتبه ۱۰ دانشگاه برتر کشور شرکت‌کننده در رتبه‌بندی بین‌المللی تایمز از سال ۲۰۲۳- ۲۰۱۹ موردبررسی قرارگرفته است، نتایج نشان می‌دهد که دانشگاه علوم پزشکی ایران در طی پنج سال موردنظر همیشه رتبه اول را داشته است. نمره دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۱۹ برابر با ۸۶، در سال ۲۰۲۰ برابر با ۸۸، در سال ۲۰۲۱ برابر با ۹۱/۲، در سال ۲۰۲۲ برابر با ۸۸/۵-۸۲/۱ و در سال ۲۰۲۳ برابر با ۸۲/۱-۷۶/۸ بوده است. در طی این پنج دانشگاه الزهرا دومرتبه، و دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان، علوم پزشکی سمنان و دانشگاه محقق اردبیل هرکدام یک‌بار رتبه دوم را کسب کرده‌اند. در کل می‌توان گفت دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۲۱ بهترین وضعیت را داشته است (جدول ۲).

نمودار ۱- روند تغییرات در نمره دانشگاه علوم پزشکی ایران درجهت اهداف توسعه پایدار

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

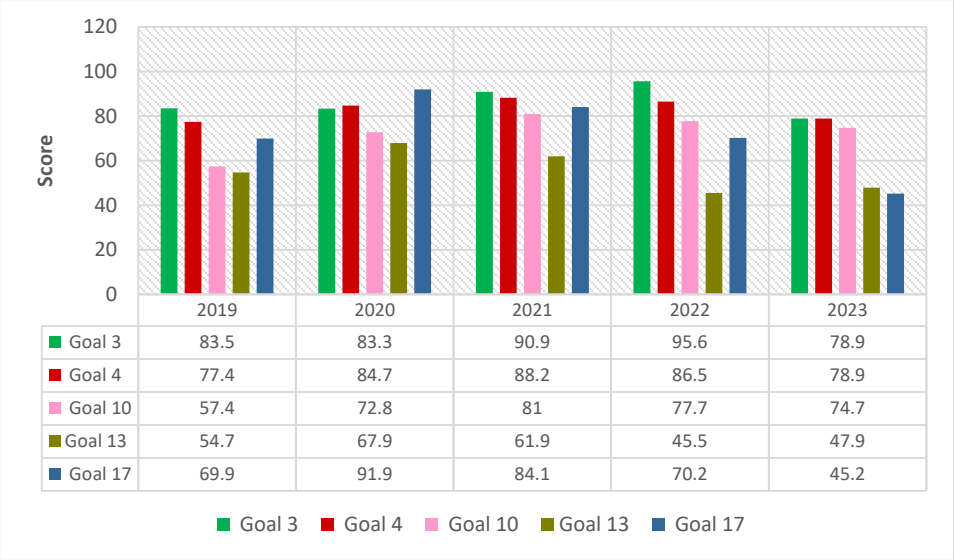
جدول ۲- نمره کل و رتبه دانشگاه‌های برتر کشور در رتبه بندی بین المللی تایمز براساس اهداف توسعه پایدار از سال ۲۰۲۳-۲۰۱۹

۲۰۱۹			۲۰۲۰			۲۰۲۱			۲۰۲۲			۲۰۲۳		
رتبه	دانشگاه	نمره کل	رتبه	دانشگاه	نمره کل	رتبه	دانشگاه	نمره کل	رتبه	دانشگاه	نمره کل	رتبه	دانشگاه	نمره کل
۱	علوم پزشکی ایران	۸۶	۱	علوم پزشکی ایران	۸۸	۱	علوم پزشکی ایران	۹۱/۲	۱	علوم پزشکی ایران	۸۸/۵-۸۲/۱	۱	علوم پزشکی ایران	۸۲/۱-۷۶/۸
۲	الزهرا	۶۴/۵-۵۳/۷	۲	الزهرا	۸۳/۳-۷۵/۴	۲	علوم پزشکی اصفهان	۷۰/۹-۶۶/۳	۲	علوم پزشکی سمنان	۸۲-۷۶/۹	۲	محقق اردبیلی	۷۲/۶-۶۶/۹
۳	امیرکبیر	۶۴/۵-۵۳/۷	۳	سیستان و بلوچستان	۶۸-۶۱/۵	۳	علوم پزشکی جندی شاپور اهواز	۶۶/۲-۵۶/۶	۳	علوم پزشکی اصفهان	۷۶/۷-۷۲	۳	علوم پزشکی اصفهان	۷۲/۶-۶۶/۹
۴	علوم پزشکی تهران	۶۴/۵-۵۳/۷	۴	امیرکبیر	۶۱/۴-۴۶/۷	۴	الزهرا	۶۶/۲-۵۶/۶	۴	علوم پزشکی شهید بهشتی	۷۶/۷-۷۲	۴	علوم پزشکی شهید بهشتی	۷۲/۶-۶۶/۹
۵	نوشیروان بابل	۵۳/۶-۲۳/۸	۵	نوشیروان بابل	۶۱/۴-۴۶/۷	۵	امیرکبیر	۶۶/۲-۵۶/۶	۵	علوم پزشکی کردستان	۷۱/۹-۶۵	۵	الزهرا	۶۶/۷-۵۹/۷
۶	کاشان	۵۳/۶-۲۳/۸	۶	علوم پزشکی اصفهان	۶۱/۴-۴۶/۷	۶	علوم پزشکی کاشان	۶۶/۲-۵۶/۶	۶	محقق اردبیلی	۷۱/۹-۶۵	۶	علوم پزشکی کاشان	۶۶/۷-۵۹/۷
۷	کردستان	۵۳/۶-۲۳/۸	۷	محقق اردبیلی	۶۱/۴-۴۶/۷	۷	علوم پزشکی کردستان	۶۶/۲-۵۶/۶	۷	علوم پزشکی جندی شاپور اهواز	۶۴/۹-۵۷/۳	۷	کردستان	۶۶/۷-۵۹/۷
۸	شهید باهنر کرمان	۵۳/۶-۲۳/۸	۸	علوم پزشکی شهید بهشتی	۶۱/۴-۴۶/۷	۸	محقق اردبیلی	۶۶/۲-۵۶/۶	۸	کاشان	۶۴/۹-۵۷/۳	۸	علوم پزشکی مازندران	۶۶/۷-۵۹/۷
۹	علوم پزشکی شهید بهشتی	۵۳/۶-۲۳/۸	۹	تبریز	۶۱/۴-۴۶/۷	۹	علوم پزشکی شهید بهشتی	۶۶/۲-۵۶/۶	۹	علوم پزشکی کاشان	۶۴/۹-۵۷/۳	۹	تهران	۶۶/۷-۵۹/۷
۱۰	تبریز	۵۳/۶-۲۳/۸	۱۰	تربیت مدرس	۶۱/۴-۴۶/۷	۱۰	تبریز	۶۶/۲-۵۶/۶	۱۰	کردستان	۶۴/۹-۵۷/۳	۱۰	علوم پزشکی زنجان	۶۶/۷-۵۹/۷

در نمودار شماره ۲ میزان تغییرات عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در پنج هدف برتر یعنی اهداف شماره ۳، ۴، ۱۰، ۱۳ و ۱۷ نشان داده‌شده است. بر اساس یافته‌ها، دانشگاه ایران در جهت رسیدن به هدف شماره ۳ یعنی تضمین یک زندگی توأم با سلامتی و ترویج رفاه برای همه و در تمامی سنین در سال ۲۰۲۲ با کسب نمره ۹۵/۶ بهترین وضعیت و در سال ۲۰۲۳ با کسب نمره ۷۸/۹ بدترین وضعیت را داشته است. همچنین در جهت رسیدن به هدف شماره ۴ یعنی تضمین آموزش باکیفیت، برابر و فراگیر و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همه، دانشگاه ایران در سال ۲۰۲۱ با کسب نمره ۸۸/۲ و در سال ۲۰۱۹ با کسب نمره ۷۷/۴ به ترتیب بهترین و بدترین وضعیت را تجربه کرده است. در جهت رسیدن به هدف شماره ۱۰ یعنی کاهش نابرابری در درون و در میان کشورها، دانشگاه علوم پزشکی ایران با کسب نمره ۸۱ در سال ۲۰۲۱ و کسب نمره ۵۷/۴ در سال ۲۰۱۹ به ترتیب بهترین و بدترین وضعیت را داشته است. در ادامه دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهت رسیدن به هدف شماره ۱۳ یعنی اقدام عاجل برای رویارویی با

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

نمودار ۲- تغییرات در پنج هدف شماره ۳، ۴، ۱۰، ۱۳ و ۱۷

جدول ۳- وضعیت رتبه دانشگاه علوم پزشکی ایران و سه هدف برتر آن در بین دانشگاه‌های جهان بین سال ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۳

سال	برترین اهداف و رتبه بین المللی آن‌ها									نمره کل دانشگاه	رتبه کل دانشگاه
	هدف	نمره	رتبه	هدف	نمره	رتبه	هدف	نمره	رتبه		
۲۰۲۳	۱۰	۷۸/۹	۵۲	۳	۷۳/۵–۷۸/۹	۱۰۱–۲۰۰	۴	۷۴/۷	۷۹	۷۶/۸–۸۲/۱	۲۰۱–۳۰۰
۲۰۲۲	۳	۹۵/۶	۱	۴	۸۶/۵	۶	۱۰	۷۷/۷	۵۳	۸۲/۱–۸۸/۵	۱۰۱–۲۰۰
۲۰۲۱	۳	۹۰/۹	۶	۴	۸۸/۲	۲	۱۰	۸۱	۲۸	۹۱/۲	۳۵
۲۰۲۰	۳	۸۳/۳	۲۴	۴	۸۴/۷	۱۰	۱۳	۶۷/۹	۲۵	۸۸	۵۵
۲۰۱۹	۴	۷۷/۴	۶	۳	۸۳/۵	۱۷	۱۰	۵۷/۴	۳۲	۸۶	۴۱

تغییرات اقلیم و آثار آن در سال ۲۰۲۰ با کسب نمره ۶۷/۹ بهترین وضعیت و در سال ۲۰۲۲ با کسب نمره ۴۵/۵ بدترین وضعیت خود را داشته است. درنهایت در جهت رسیدن به هدف شماره ۱۷ یعنی تقویت ابزار اجرا و احیای همکاری‌های جهانی برای (تحقّق) توسعه پایدار در سال ۲۰۲۰ با کسب نمره ۹۱/۹ بهترین وضعیت و در سال ۲۰۲۳ با کسب نمره ۴۵/۲ بدترین وضعیت خود را داشته است. به‌طورکلی اهداف شماره ۳ و ۴ از سال ۲۰۲۲ و اهداف ۱۰، ۱۳ و ۱۷ از سال ۲۰۲۱ روند نزولی داشته‌اند. درنتیجه عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در پنج هدف موردبررسی در طی یک سال اخیر روند نزولی را تجربه کرده است. بیشترین افت نمره مربوط به هدف شماره ۱۷ بود که در سال ۲۰۲۲ نمره ۷۰/۲ را کسب کرده است اما در سال ۲۰۲۳ این نمره به ۴۵/۲ تقلیل یافته است.

در جهت تکمیل یافته‌های شکل قبل در جدول ۳، میزان تغییرات در اهداف ۳، ۴، ۱۰، ۱۳ نشان داده‌شده است. همچنین رتبه دانشگاه علوم پزشکی ایران در طی پنج سال ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۳ گزارش‌شده است. بر اساس این نتایج، دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب دارای رتبه بین‌المللی ۴۱، ۵۵، ۳۵، ۱۰۱-۲۰۰ و ۲۰۱-۳۰۰ بوده است. درنتیجه بهترین رتبه دانشگاه علوم پزشکی ایران مربوط به سال ۲۰۲۱ با کسب رتبه کلی ۳۵ در جهان می‌باشد. همچنین در رابطه با اهداف، بهترین وضعیت مربوط به سال ۲۰۲۲ می‌باشد که دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهت رسیدن به

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]
[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

هدف شماره ۳ رتبه اول جهان را کسب کرده است. همچنین نمره کل دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهت رسیدن به‌کل اهداف توسعه پایدار در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب برابر با ۸۶، ۸۸، ۹۱/۲، ۸۸/۸۲-۵/۱ و ۸۲/۱-۷۶/۸ بوده است. سه هدف شماره ۳، ۴ و ۱۰ همیشه جزو برترین اهداف و دارای بالاترین نمره در دانشگاه علوم پزشکی ایران بوده‌اند، فقط در سال ۲۰۲۰ بوده است که هدف شماره ۱۳ جزو سه هدف برتر قرارگرفته است و به‌عبارتی‌دیگر جایگزین هدف شماره ۱۰ شده است.

بحث

این مطالعه با هدف بررسی عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در رسیدن به اهداف توسعه پایدار براساس اطلاعات منتشر شده توسط موسسه بین‌المللی تایمز انجام گرفت. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۲۱ با کسب نمره ۹۱/۲ بالاترین نمره را کسب کرده و رتبه این دانشگاه در کل جهان ۳۵ بوده است که بهترین رتبه کسب شده تا زمان حال می‌باشد و دانشگاه علوم پزشکی ایران جزو برترین دانشگاه‌ها در قاره آسیا بوده است. طبق نتایج سایت تایمز، از بین کشورهای آسیایی، کشور استرالیا هشت دانشگاه و کشورهای کره جنوبی (دانشگاه Yonsei University با رتبه ۳۰)، عربستان سعودی (دانشگاه Princess Nourah bint Abdulrahman University با رتبه ۲۷) و تایلند (دانشگاه Chulalongkorn University با رتبه ۲۳) هرکدام یک دانشگاه با رتبه پایین‌تر از ۳۵ را داشته‌اند. سایر کشورهای مدعی مانند سنگاپور، ژاپن و هنگ کنگ در سال ۲۰۲۱ هیچ دانشگاهی با رتبه پایین‌تر از ۱۰۰ نداشته‌اند و فقط کشور مالزی یک نماینده (دانشگاه Universiti Sains Malaysia) با رتبه ۳۹ داشته است (۲۰). دانشگاه علوم پزشکی ایران با نمره ۸۲/۱-۷۶/۸ در تازه‌ترین رتبه‌بندی موسسه عالی تایمز در سال ۲۰۲۳ در دامنه ۲۰۱ الی ۳۰۰ قرار گرفت. دانشگاه وسترن سیدنی (Western Sydney University) بانمره ۹۹/۴ از کشور استرالیا و دانشگاه منچستر (University of Manchester) با نمره ۹۷/۵ از کشور انگلستان و دانشگاه کوئین (Queen's University) با نمره ۹۷/۲ از کشور کانادا، سه دانشگاه برتر در دستیابی به اهداف توسعه پایدار در جهان هستند (۲۰).

سه هدف شماره ۳، ۴ و ۱۰ همیشه جزو برترین اهداف و دارای بالاترین نمره برای دانشگاه علوم پزشکی ایران بوده‌اند و فقط در سال ۲۰۲۰ هدف شماره ۱۳ جزو سه هدف برتر قرارگرفته است و به‌عبارتی‌دیگر جایگزین هدف شماره ۱۰ شده است. در جهت رسیدن به هدف شماره ۳ که به‌طور مستقیم با رسالت و فلسفه دانشگاه‌های علوم پزشکی مرتبط است دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ رتبه اول را در بین دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور داشته است. فقط در سال ۲۰۲۳ بود که دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهت رسیدن به هدف شماره ۳ بعد از دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و در رتبه دوم قرار گرفت. دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۲۱ در دستیابی به هدف شماره ۳ در رتبه ششم جهان و در سال ۲۰۲۲ در رتبه یک جهان قرارگرفته است که می‌توان ادعا کرد این مهم یکی از بزرگترین دستاوردهای دانشگاه علوم پزشکی ایران و کشور ایران در دستیابی به اهداف توسعه پایدار تا زمان حال می‌باشد (۲۰). در سال ۲۰۱۹، دانشگاه آکلند (University of Auckland) از کشور نیوزیلند، در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۳، دانشگاه RCSI university of medicine and health sciences از کشور ایرلند و در سال ۲۰۲۱ دانشگاه بهداشت و علوم اورگن (Orgen health and science university) از کشور آمریکا رتبه اول جهان را در دستیابی به هدف شماره ۳ از اهداف توسعه پایدار را کسب کرده‌اند (۲۰).

دانشگاه علوم پزشکی ایران بیشترین افزایش نمره را برای هدف شماره ۹ داشته است و توانسته که نمره این هدف در سال ۲۰۱۹ که ۳۰/۱ بوده است را به ۶۰/۲ در سال ۲۰۲۳ افزایش دهد اما با این حال در بین ۱۰۰ دانشگاه برتر قرار نگرفته است. البته این هدف (صنعت، نوآوری و زیرساخت) بیشتر مرتبط با

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

دانشگاه‌های غیر علوم پزشکی می‌باشد. تنها دانشگاه نماینده کشور ایران با رتبه کمتر از ۱۰۰ در رسیدن به هدف شماره ۹ دانشگاه امیرکبیر با رتبه ۴۰ و نمره ۹۷/۱ بوده است. برترین دانشگاه‌ها در جهان در دستیابی به هدف مذکور دانشگاه‌های University of Erlangen-Nuremberg, University of Stuttgart, Technical University of Munich از کشور آلمان با نمره ۱۰۰ هستند. سه دانشگاه مذکور هیچکدام علوم پزشکی نبودند، درنتیجه در بررسی بیشتر بهترین دانشگاه‌های علوم پزشکی در رسیدن به هدف شمار ۹ دو دانشگاه پزشکی تایپه (Taipei Medical University) و دانشگاه پزشکی کوهسیونگ (Kaohsiung Medical University) از کشور تایوان به ترتیب با نمره ۸۷/۲ و ۷۲/۹ بودند. از بین دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، دو دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و جندی شاپور اهواز به ترتیب با نمره‌های ۷۲/۹ و ۶۰/۲ دارای بهترین وضعیت بودند (۲۰).

به‌طور کلی دانشگاه علوم پزشکی ایران در طی پنج سال در مقایسه با سایر دانشگاه‌های کشور همیشه رتبه اول را داشته است. در سال ۲۰۲۳ در رسیدن به اهداف توسعه پایدار به ترتیب دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان و شهید بهشتی دارای رتبه دوم و سوم بودند. همچنین دو دانشگاه برتر علوم پزشکی ایران در سال ۲۰۲۲ دانشگاه‌های علوم پزشکی سمنان و اصفهان بودند. همچنین، دو دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و جندی شاپور اهواز بعد از دانشگاه علوم پزشکی ایران بهترین وضعیت را نسبت به سایر دانشگاه‌های داخلی در سال ۲۰۲۱ داشتند. در سال ۲۰۲۰ دانشگاه‌های علوم پزشکی اصفهان و شهید بهشتی بعد از دانشگاه علوم پزشکی ایران بهترین وضعیت را داشتند (۲۰). عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران در کل پنج هدف موردبررسی در طی یک سال اخیر افت و روند نزولی را تجربه کرده است. بیشترین افت نمره مربوط به هدف شماره ۱۷ بود که در سال ۲۰۲۲ نمره ۷۰/۲ را کسب کرده است اما در سال ۲۰۲۳ این نمره به ۴۵/۲ تقلیل یافته است. دانشگاه علوم پزشکی ایران در رسیدن به هدف شماره ۱۷ از بین تمام دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ رتبه اول را داشته است، اما در سال ۲۰۲۲ بعد از دانشگاه علوم پزشکی سمنان در رتبه دوم قرار گرفت و در سال ۲۰۲۳ بعد از دانشگاه‌های علوم پزشکی جندی شاپور اهواز و اراک در رتبه سوم قرار گرفت (۲۰).

دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهت رسیدن به هدف شماره ۴ نیز وضعیت خوبی داشته است و در پنج سال اخیر رتبه اول را در بین کل دانشگاه‌های کشور ایران کسب کرده است. دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهت رسیدن به هدف مذکور در سطح جهانی نیز در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب رتبه ۶، ۱۰، ۲، ۶ و ۷۹ را کسب کرده است درنتیجه بهترین نمره دانشگاه علوم پزشکی ایران برای رسیدن به شماره ۴ در سال ۲۰۲۱ با رتبه یک کشوری و دوم جهانی بوده است (۲۰). همچنین دانشگاه علوم پزشکی ایران در جهت رسیدن به هدف شماره ۱۰ در پنج سال اخیر رتبه اول را در بین کل دانشگاه‌های کشور داشته است. رتبه دانشگاه علوم پزشکی ایران در رسیدن به هدف مذکور در سطح جهانی در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰، ۲۰۲۱، ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ به ترتیب برابر با ۳۲، ۴۳، ۲۸، ۵۳ و ۵۲ بوده است (۲۰).

یافته‌های مطالعه حاضر نشان می‌دهد که از سال ۲۰۲۱ به بعد، روند نزولی در برخی اهداف کلیدی دانشگاه علوم پزشکی ایران آغاز شده است؛ به‌گونه‌ای که اهداف ۱۰، ۱۳ و ۱۷ از این سال و اهداف ۳ و ۴ از سال ۲۰۲۲ دچار افت نسبی شده‌اند. افت در هدف ۱۷ (مشارکت برای تحقق اهداف) بیشترین کاهش را داشته و بیانگر چالش‌های جدی در ایجاد همکاری‌های پایدار علمی و بین‌المللی است؛ مسئله‌ای که می‌تواند ناشی از محدودیت منابع مالی، کاهش فرصت‌های همکاری در شرایط ژئوپلیتیک اخیر، اعمال تحریم‌های بین‌المللی و ضعف در شبکه‌سازی جهانی باشد (۲۱). همچنین نزول در هدف ۱۳ (اقدام اقلیمی) بیانگر آن است که حوزه تغییرات اقلیمی همچنان یکی از عرصه‌های دشوار و کمتر توسعه‌یافته به شمار می‌رود، به‌گونه‌ای که دانشگاه‌ها در سراسر جهان دستیابی به

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

پیشرفت در این زمینه را چالش‌برانگیز گزارش کرده‌اند (۲۲). کاهش در اهداف شماره ۳ و ۴ نیز گویای آن است که حتی حوزه‌های سنتیِ قوت دانشگاه تحت فشارهای داخلی و خارجی قرار گرفته‌اند؛ فشارهایی که می‌تولند از رقابت شدیدتر در سطح جهانی، تغییر شاخص‌های رتبه‌بندی یا محدودیت ظرفیت‌های پژوهشی و آموزشی ناشی شود. در عین حال، باید توجه داشت که این افت صرفاً به عملکرد داخلی دانشگاه محدود نمی‌شود، بلکه تحت تأثیر پویایی‌های گسترده‌تر در سطح ملی و بین‌المللی نیز قرار دارد. افزایش چشمگیر تعداد دانشگاه‌های شرکت‌کننده در رتبه‌بندی تایمز رقابت را دشوارتر کرده است (۲۳، ۲۴). همچنین کاهش امتیازات در برخی اهداف کلیدی به‌ویژه هدف ۱۷ و نیز افت نسبی در اهداف ۱۱ و ۱۶، در کنار محدودیت‌های مالی و پژوهشی دانشگاه، توان رقابتی آن را کاهش داده است. علاوه بر این، تغییرات در روش‌شناسی و شاخص‌های ارزیابی مؤسسه تایمز نیز می‌تواند بخشی از افت رتبه را توضیح دهد (۲۵، ۲۶). بنابراین، روند نزولی اخیر نه تنها بازتاب ضعف‌های مقطعی دانشگاه بلکه نتیجه مجموعه‌ای از عوامل ساختاری و محیطی است که ضرورت بازنگری راهبردی، تمرکز بر همکاری‌های بین‌المللی، سرمایه‌گذاری در حوزه اقلیم و پایداری، و صیانت از دستاوردهای آموزشی و پژوهشی را دوچندان می‌سازد.

شواهد موجود نشان می‌دهد که رتبه‌بندی‌های بین‌المللی صرفاً ابزاری برای مقایسه دانشگاه‌ها نیستند، بلکه می‌توانند به‌عنوان یک سازوکار مدیریتی در جهت شناسایی نقاط قوت و ضعف و اصلاح سیاست‌های داخلی دانشگاه‌ها مورد استفاده قرار گیرند. همان‌گونه که مطالعه‌ای با رویکرد کیفی نشان داده است، ارتقا یا افت رتبه دانشگاه‌ها تنها یک شاخص عددی نیست، بلکه بستری برای بازاندیشی راهبردها، ارتقای شفافیت و بهبود عملکرد نهادی فراهم می‌آورد (۲۵). بر این اساس، افت رتبه دانشگاه علوم پزشکی ایران نیز می‌تواند نه صرفاً به‌عنوان نشانه‌ای از ضعف مطلق، بلکه به‌عنوان فرصتی برای اصلاح سیاست‌ها و طراحی راهبردهای مؤثرتر در راستای ارتقای جایگاه ملی و بین‌المللی تلقی شود. از جمله نقاط قوت عملکرد دانشگاه علوم پزشکی ایران می‌توان به دستاوردهای قابل‌توجه در هدف شماره ۳ (سلامت مطلوب و رفاه) و هدف شماره ۴ (آموزش باکیفیت) اشاره کرد که ناشی از توسعه برنامه‌های آموزشی، ارتقای ظرفیت پژوهشی و گسترش خدمات سلامت بوده است. همچنین تقویت همکاری‌های بین‌المللی و مشارکت در پروژه‌های علمی مشترک، فرصتی مهم برای ارتقای جایگاه دانشگاه و افزایش اثرگذاری آن بر اهداف توسعه پایدار فراهم کرده است. چنین اقدامات و دستاوردهایی نشان‌دهنده آن است که دانشگاه توانسته است بخشی از عملکرد خود را به‌طور مؤثر به نتایج عینی و قابل‌سنجش تبدیل نماید.

با وجود این نقاط قوت، نتایج رتبه‌بندی نشان داد که جایگاه دانشگاه در برخی حوزه‌ها با نوسان یا کاهش امتیاز همراه بوده است. به‌طور خاص، کاهش امتیاز در هدف شماره ۱۷ (مشارکت برای تحقق اهداف) می‌تواند نشانه‌ای از چالش در توسعه و پایداری همکاری‌های بین‌المللی و شبکه‌سازی علمی باشد. همچنین افت نسبی امتیاز در برخی اهداف از جمله تغییرات اقلیمی (هدف ۱۳) و توسعه شهری پایدار (هدف ۱۱) ممکن است بازتابی از محدودیت‌های ساختاری، منابعی یا تفاوت در میزان مستندسازی و گزارش‌دهی فعالیت‌ها در چارچوب شاخص‌های رتبه‌بندی باشد. این یافته‌ها نشان می‌دهد که بهبود جایگاه دانشگاه در رتبه‌بندی‌های آتی نیازمند توجه بیشتر به حوزه‌های کمتر مورد توجه، تقویت ظرفیت‌های بین‌بخشی و توسعه همکاری‌های علمی و اجرایی است. یافته‌های این مطالعه فراتر از گزارش توصیفی جایگاه دانشگاه در رتبه‌بندی تأثیر تایمز بوده و بررسی روند تغییرات امتیاز و رتبه در اهداف توسعه پایدار می‌تواند تصویری از حوزه‌های دارای مزیت نسبی و حوزه‌های نیازمند تقویت ارائه دهد. با این حال، این نتایج باید در چارچوب روش‌شناسی و شاخص‌های نظام رتبه‌بندی تایمز تفسیر شوند و معادل ارزیابی مستقیم عملکرد واقعی دانشگاه در دستیابی به اهداف توسعه پایدار تلقی نشوند. با وجود این، چنین تحلیل‌هایی می‌تواند

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

برای مدیران دانشگاهی و سیاستگذاران آموزش عالی در شناسایی فرصت‌های بهبود، توسعه همکاری‌های بین‌المللی و ارتقای آمادگی دانشگاه‌ها برای مشارکت در اهداف توسعه پایدار مفید باشد.

محدودیت‌ها

این مطالعه نیز ملنند سایر پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی همراه بوده است. نخست آنکه داده‌های مورد استفاده صرفاً بر اساس اطلاعات ثانویه منتشرشده در پایگاه رتبه‌بندی تایمز استخراج گردید و امکان دسترسی به جزئیات کامل روش‌شناسی و شاخص‌های اختصاصی این مؤسسه وجود نداشت. افزون بر این، یافته‌های مطالعه منعکس‌کننده جایگاه دانشگاه در نظام رتبه‌بندی تأثیر تایمز بوده و لزوماً معادل ارزیابی جامع و مستقیم عملکرد واقعی دانشگاه در دستیابی به اهداف توسعه پایدار نیست. دوم، تمرکز مطالعه بر یک دانشگاه (دانشگاه علوم پزشکی ایران) سبب می‌شود قابلیت تعمیم نتایج به سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور محدود باشد. سوم، تغییرات احتمالی در سیاست‌های داخلی دانشگاه یا شرایط بیرونی همچون محدودیت‌های اقتصادی و اجتماعی کشور، در این مطالعه مورد بررسی قرار نگرفته است. در نهایت، با توجه به ماهیت داده‌های مورد استفاده، امکان تحلیل عمیق‌تر از روندهای طولی یا بررسی عوامل سببی در تغییر رتبه دانشگاه فراهم نبود. این محدودیت‌ها باید در تفسیر نتایج و به‌کارگیری آنها در سیاست‌گذاری مورد توجه قرار گیرند.

نتیجه‌گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که دانشگاه علوم پزشکی ایران در رتبه‌بندی تأثیر تایمز مبتنی بر اهداف توسعه پایدار طی سال‌های مورد بررسی، جایگاه نسبتاً مطلوب و پایداری در میان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور داشته است. بررسی روند امتیازها و رتبه‌ها بیانگر آن است که دانشگاه در برخی اهداف توسعه پایدار توانسته است حضور و اثرگذاری قابل توجهی در چارچوب شاخص‌های این نظام رتبه‌بندی نشان دهد. از مهم‌ترین نقاط قوت دانشگاه، عملکرد مطلوب در حوزه‌های مرتبط با سلامت و رفاه، آموزش باکیفیت و کاهش نابرابری‌ها بوده است که بیانگر ظرفیت‌های موجود در فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و خدماتی دانشگاه است. در مقابل، کاهش امتیاز در برخی اهداف به‌ویژه حوزه مشارکت برای تحقق اهداف، نشان‌دهنده ضرورت توجه بیشتر به توسعه همکاری‌های علمی و بین‌المللی، تقویت تعاملات بین‌بخشی و ارتقای مستندسازی و گزارش‌دهی فعالیت‌ها در چارچوب شاخص‌های رتبه‌بندی است. بر این اساس، حفظ و تقویت دستاوردهای موجود و تمرکز بر حوزه‌های نیازمند بهبود می‌تواند به ارتقای جایگاه دانشگاه در رتبه‌بندی‌های آینده کمک کند.

تقدیر و تشکر

پژوهشگران از کارکنان معاونت بین‌الملل دانشگاه علوم پزشکی ایران به‌خاطر ارائه توضیحات و راهنمایی‌های لازم جهت انجام پروژه حاضر نهایت تشکر را دارند.

ملاحظات اخلاقی

پژوهش حاضر در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی ایران با کد اخلاق IR.IUMS.REC.1401.450 بررسی و مورد تایید قرار گرفت.

مشارکت نویسندگان

عسگر آقایی هشجین: طراحی مطالعه، نظارت علمی بر اجرای پژوهش، تحلیل داده‌ها و نگارش اولیه مقاله. تینا بیرانوند: گردآوری داده‌ها، بازبینی داده‌ها و تفسیر یافته‌ها. پوریا فرخی: ایده‌پردازی پژوهش، گردآوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها، تفسیر نتایج، نگارش اولیه مقاله، بازنگری نهایی مقاله. تمامی نویسندگان نسخه نهایی مقاله را مطالعه و تأیید کردند.

References

1. Purcell WM, Henriksen H, Spengler JD. Universities as the engine of transformational sustainability toward delivering the Sustainable Development Goals: "living labs" for sustainability.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

Int J Sustain High Educ. 2019;20(8):1343-57. doi:10.1108/IJSHE-02-2019-0103.

2. Kempf I, Hujo K. Why recent crises and SDG implementation demand a new eco-social contract. In: Antoniades A, Antonarakis AS, Kempf I, editors. Financial crises, poverty and environmental sustainability: challenges in the context of the SDGs and COVID-19 recovery. Cham: Springer; 2022. p. 171-86. doi:10.1007/978-3-030-87417-9_12.

3. Fayomi OSI, Okokpujie IP, Udo M. The role of research in attaining Sustainable Development Goals. IOP Conf Ser Mater Sci Eng. 2018;413:012002. doi:10.1088/1757-899X/413/1/012002.

4. Freer J. Sustainable Development Goals and the human resources crisis. Int Health. 2017;9(1):1-2. doi:10.1093/inthealth/ihw042.

5. Zamora-Polo F, Sánchez-Martín J, Corrales-Serrano M, Espejo-Antúnez L. What do university students know about Sustainable Development Goals? A realistic approach to the reception of this UN program amongst the youth population. Sustainability. 2019;11(13):3533. doi:10.3390/su11133533.

6. Qiu H, Hu B, Zhang Z. Impacts of land use change on ecosystem service value based on SDGs report: taking Guangxi as an example. Ecol Indic. 2021;133:108366. doi:10.1016/j.ecolind.2021.108366.

7. Bhowmik J, Selim SA, Huq S. The role of universities in achieving the Sustainable Development Goals [policy brief on the Internet]. Dhaka: CSD-ULAB and ICCCAD; 2018 Feb [cited 2026 Jul 1]. Available from: https://icccad.net/wp-content/uploads/2015/12/Policy-Brief-on-role-of-Universities-in-achieving-SDGs.pdf

8. Sachs JD, Schmidt-Traub G, Mazzucato M, Messner D, Nakicenovic N, Rockström J. Six transformations to achieve the Sustainable Development Goals. Nat Sustain. 2019;2(9):805-14. doi:10.1038/s41893-019-0352-9.

9. Sachs JD. From Millennium Development Goals to Sustainable Development Goals. Lancet. 2012;379(9832):2206-11. doi:10.1016/S0140-6736(12)60685-0.

10. United Nations. The 17 Goals [Internet]. New York: United Nations; [cited 2026 Jul 1]. Available from: https://sdgs.un.org/goals

11. Liu S. Higher education and Sustainable Development Goals during COVID-19: coping strategies of a university in Wuhan, China. J Public Health Res. 2020;9(Suppl 1):1933. doi:10.4081/jphr.2020.1933.

12. Pourkiyani M, Mousavi P. The relationship between strategic management of human capital and general policies of administrative system in Iranian universities of medical sciences. Indian J Fundam Appl Life Sci. 2014;4(S4):3527-37.

13. Wu YC, Shen JP. Higher education for sustainable development: a systematic review. International Journal of Sustainability in Higher Education. 2016 Sep 5;17(5):633-51.

14. Raikes A, Yoshikawa H, Britto PR, Iruka I. Children, youth and developmental science in the 2015-2030 global Sustainable Development Goals. Soc Policy Rep. 2017;30(3):1-23.

15. Takian A, Akbari-Sari A. Sustainable health development becoming agenda for public health academia. Iran J Public Health. 2016;45(11):1502-6.

16. Chen B, Zhang X, Li H, Li N. [Implications of the development path of university undertakings based on planning formulation for medical education]. Chin J Med Educ. 2019;39(3):161-5. Chinese.

17. Purcell WM, Henriksen H, Spengler JD. Universities as the engine of transformational sustainability toward delivering the Sustainable Development Goals: "living labs" for sustainability. Int J Sustain High Educ. 2019;20(8):1343-57. doi:10.1108/IJSHE-02-2019-0103.

18. Žalėnienė I, Pereira P. Higher education for sustainability: a global perspective. Geogr Sustain. 2021;2(2):99-106. doi:10.1016/j.geosus.2021.05.001.

19. Leal Filho W, Sierra J, Price E, Eustachio JHPP, Novikau A, Kirrane M, et al. The role of universities in accelerating the Sustainable Development Goals in Europe. Sci Rep. 2024;14:15464. doi:10.1038/s41598-024-65820-9.

20. Times Higher Education. University Impact Rankings 2024 [Internet]. 2024 [cited 2024 Aug 30]. Available from: https://www.timeshighereducation.com/rankings/impact/overall/2024

21. Kokabisaghi F, Miller AC, Bashar FR, Salesi M, Zarchi AAK, Keramatfar A, et al. Impact of United States political sanctions on international collaborations and research in Iran. BMJ Glob Health. 2019;4(5):e001692. doi:10.1136/bmjgh-2019-001692.

22. Malešević Perović L, Mihaljević Kosor M, Alfirević N. Assessing university contributions to sustainability in Europe: a data-driven analysis of SDG 12 (responsible consumption) and SDG 13 (climate action). World. 2025;6(1):11. doi:10.3390/world6010011.

23. Pietrucha J. Country-specific determinants of world university rankings. Scientometrics. 2018;114(3):1129-39. doi:10.1007/s11192-017-2634-1.

24. Selten F, Neylon C, Huang CK, Groth P. A longitudinal analysis of university rankings. Quant Sci Stud. 2020;1(3):1109-35. doi:10.1162/qss_a_00052.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]

25. Rafique T, Awan MU, Shafiq M, Mahmood K. Exploring the role of ranking systems towards university performance improvement: a focus group-based study. Heliyon. 2023;9(10):e20904. doi:10.1016/j.heliyon.2023.e20904.

26. Hosier M, Hoolash BKA. The effect of methodological variations on university rankings and associated decision-making and policy. Stud High Educ. 2019;44(1):201-14. doi:10.1080/03075079.2017.1356282.

[Downloaded from rjms.iums.ac.ir on 2026-11-16]

[DOI: 10.47176/rjms.32.138]